

BAĞIRSAK SOLUCANLARINI KÜÇÜMSEMELİM

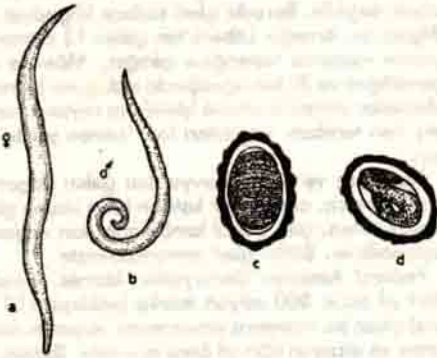
Prof. Dr. M. Mihri MİMOĞLU*

Askarit insan bağırsağında bulunan en büyük (35 cm.) yuvarlak solucan olup, Dünya Sağlık Örgütü'nün son yayınlara göre, sosya ekonomik durumu iyi olmayan ülkelerde çok yaygın durumdur. Bunun nedeni, dışısının çok sayıda (200.000) yumurtayı bir günde üretmesi, dışıyla toprağa düşen bu yumurtaların, en elverişsiz çevre koşullarına bile dayanıklı olması ve sağlıklı şartlarının elverişli olmadığı ortamlarda çok kolay bulaşabilmesidir.

Bu asalakla etkili bir biçimde savaş için sağlık koşullarına uyulmalı, insan dışısının çevreyi kirletmesine engel olunmalı, halkın eğitimine önem verilmeli, kullanma ve içme suları sağlıklı olmalı ve kitle halinde tedavi yöntemlerine başvurulmalıdır. Gelişmekte olan yörelerde bu önlemlerin uygulanması, insanları eğitmekten çok daha zordur.

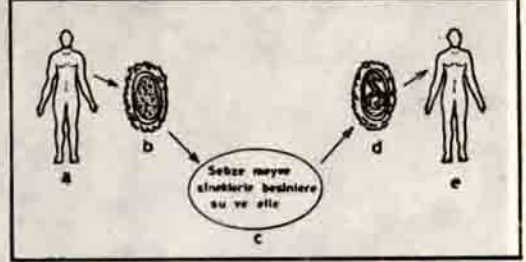
Sözü edilen önlemlerin tümü, çok kez gerçekleştirilmeyebilir. Ama hiç olmazsa kişisel temizlik, tuvaletlerin denetim altında bulundurulması ve özellikle kırsal kesimde çocukların, kakalarını oyun oynadıkları yerlere yapmamalarını sağlamak da yeterli olabilir.

İnsanların kitle halinde tedavi edilmesinin amacı, asalağı tümüyle ortadan kaldırmak olmasa bile, solucan sayısını azaltmak, yayılmasını sınırlandırmak olmalıdır.

a) Dişi solucan, b) erkek solucan, c) İnsan dışısında bulunan yumurtanın ilk evresi, d) yumurta içinde solucanın gelişme dönemi.

Daha çok, askarit (*Ascaris lumbricoides*) diye bilinen, önemli hastalık ve ölümlere neden olan bu yuvarlak solucan üzerinde titizlikle durmak gerekir. Yurdumuzun kırsal bölgelerinde, özellikle çocuklarda sık görülen bu asalak, tahmin edemeyeceğimiz kadar ciddi bir sağlık sorunudur.

Ascaris lumbricoides'in bulaşması a. Enfeste insan, b. Dışıyla toprağa düşen yumurta, c. Enfektif yumurtanın bulaşma yolları, d. Enfektif larva yumurta kabuğu içinde, e. Yumurtanın ağız yoluyla alınması.

Dünya Sağlık Örgütü'nün yayınlardan öğrendiğimize göre askarisle savaş için Filipin'lerde yapılan deneylerde, dörder ay aralıklarla, yılda üç kez ve üç yıl süre ile yapılan kitle tedavisinden olumlu sonuç alınmıştır. Bu amaçla geniş spektrumlu antihelmintikler (solucan öldürücüler) kullanılmıştır.

Japonya, Kore ve Taivan'da toplumlar yılda iki kez ilaçla tedavi edilmektedir. Bu uygulamalar yalnız çocuklarda yapılsa bile özlenen sonucun alınabileceği ileri sürülmüştür.

En içten özlemimiz, bu uygulamaların yurdumuzda da yürürlüğe konulmasıdır.

En içten özlemimiz, bu uygulamaların yurdumuzda da yürürlüğe konulmasıdır.

İnsan bağırsağında, ağızdan alınan mikroskopik yumurta sayısı kadar (bazen yüzlerce) dişi solucan ergin hale gelebilir. Bunlar, konağın en değerli besin maddelerin (protein, vitamin, mineraller) sömürmeyle kalmaz aynı zamanda incebağırsağı tıkayarak ya da delerek, çocukları çok kez ansızın ölüme sürükleyebilirler.

Bir dişi günde 200.000 yumurta yumurtladığına göre, 10 tanesi 2.000.000 yumurtayı dışıyla çevreye yayar. Dışkı kuruyarak toprağa karışmakta, orada oynayan çocukların ellerine bulaşan yumurtalar, kendi ya da arkadaşlarının ağızına götürülmektedir.

Gözlemlerimize göre, kentlerden giderek, plajlara yakın köylerde, pansiyon ve motellerde kalan ailelerin çocukları da bu yumurtaları kolaylıkla yutmakta ve hastalanmaktadır. Yazlıklara gidenlerin, çocuklarını bu ve benzeri salgınlardan korunmalarını, hastalık belirtisi görülürse, askariti de unutmamalarını önermek isteriz.

*H.Ü. Fen Fakültesi Biyoloji Bölümü.